

Datum
29 november 2013
Ons kenmerk
VSNU 13/330 U
Doorkiesnummer
+31 (0) 6 25 53 80 47

Onderwerp
Open Access
Uw kenmerk
E-Mail
dejonge@vsnu.nl

**Aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap
De heer S. Dekker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG**

Geachte heer Dekker,

Bij brief van 15 november jl. heeft u de Tweede Kamer uw visie gegeven op de verdere ontwikkeling van Open Access. Wij nemen graag de vrijheid om op een aantal aspecten uit uw brief de aandacht te vestigen.

Voorop zij gesteld dat de Nederlandse universiteiten verheugd zijn dat open access tot wetenschappelijke publicaties vanaf nu de expliciete steun en aandacht heeft van de Nederlandse regering. Universiteiten zijn groot voorstander van open access, behoorden 10 jaar geleden tot de allereersten die deze beweging omarmd hebben en hebben op alle denkbare manieren die transitie gesteund. Bijvoorbeeld door het inrichten van *repositories*, het voeren van gericht beleid om onderzoekers te stimuleren hun publicaties daarin te deponeren en het vrijmaken van middelen om het publiceren in open access te bevorderen. Ook in internationaal verband hebben de Nederlandse universiteiten het nodige gedaan met als gevolg dat open access in Horizon2020 de standaard wordt.

Het gevolg is dat uit een recent rapport van de Europese Commissie blijkt dat maar liefst 58 procent van de Nederlandse wetenschappelijke productie vrij toegankelijk is.¹ De VSNU is blij dat die inspanningen vanaf nu ook uw steun krijgen; in het bijzonder dat u daarover de discussie internationaal met gelijkgestemde landen wil aangaan. Want daar ligt uiteindelijk de sleutel tot een echte omslag naar Open Access.

U maakt in uw brief een duidelijke keuze voor de gouden route en verwijst daarbij naar het in Engeland verschenen rapport van Dame Finch. Nederlandse universiteiten zijn het er mee eens dat de gouden route uiteindelijk de meest toekomstvaste is. Maar ook een die niet zonder problemen is en zeker tot forse extra kosten zal leiden. Kosten die vooral door universiteiten zullen moeten worden gedragen. In de transitiefase zullen universiteiten immers (via APC's) behalve voor de artikelen van de eigen wetenschappelijke staf ook voor de wetenschappelijke productie van andere landen moeten betalen via licenties.

Deze problematiek van 'double dipping' wordt groter naarmate het tempoverschil waarmee landen op open access overgaan groter is. Dit onderstreept het cruciale belang van de internationale samenwerking bij de overgang op open access. Maar het onderstreept ook het belang gedurende de transitiefase de groene route als serieus alternatief te blijven hanteren. Ook in het Verenigd Koninkrijk begint dat inzicht post te vatten, blijkens een recent verschenen rapport van de Business and Skills commissie van het Britse Lagerhuis.² Niet ten onrechte maken Engelse universiteiten

¹ http://www.science-metrix.com/pdf/SM_EC_OA_Availability_2004-2011.pdf

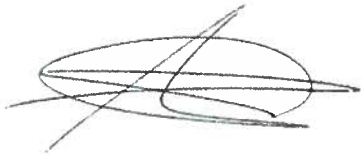
² <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201314/cmselect/cmbis/99/9902.htm>

zich zorgen over de forse extra kosten die met de voorloperspositie van Engeland gepaard gaat. Zie bijvoorbeeld het statement van de Russell Group, het verband van meest toonaangevende Britse onderzoeksuniversiteiten.³

Ook de rol van de uitgevers verdient aandacht. Terecht verwacht u van universiteiten extra inspanningen om de overgang van open access te realiseren. Ook van uitgevers mag echter verwacht worden dat zij een serieuze inzet plegen. Dat zij bereid zijn alle tijdschriften (ook de meest gerenommeerde high impact journals) om te zetten naar goud en dat zij bereid zijn te komen tot afspraken over een billijke verrekening van APC's met licentiekosten.

Wij gaan graag met u het gesprek aan over de verdere implementatie van dit beleid.

Met vriendelijke groet,
Mede namens de President van de KNAW

Dr. K. Dittrich
Voorzitter VSNU

Afschrift aan:
Vaste Kamercommissie voor OC&W

³ <http://www.russellgroup.ac.uk/Open-policies/>